

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesółowski

po rozpoznaniu sprawy z wniosku obrońcy oskarżonego M.K.

o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego A.B. wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie

o sygn. III KK 554/22

na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 maja 2026 r.

odrzuca wniosek

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – obrońca oskarżonego M.K. wniósł na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej uSN) o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego A.B., wyznaczonego do składu orzekającego w sprawie o sygn. III KK 554/22, wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i okoliczności jego postępowania po powołaniu.

Wnioskodawca stwierdził, że sędzia SSN A.B. został powołany w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), co w świetle uchwały składu połączonych Izb - Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych - zasady prawnej z 23 stycznia 2020 r. (BSA1-4110-1/20, OSNKW 2020 nr 2, poz. 7) powoduje nienależytą obsadę sądu w rozumieniu art. 439 §1 pkt 2 k.p.k.

Zdaniem wnioskodawcy przyjęcie powołania na sędziego SN A.B., mimo wyżej wskazanej uchwały, świadczy o tym, że sędzia ten uznał za słuszne opowiedzieć się za wprowadzeniem do obrotu prawnego upolitycznionego, sprzecznego z konstytucją systemu wyłaniania sędziów, co wiąże go poglądami i statusem z opcją polityczną, która promowała ten model kształtowania wymiaru sprawiedliwości, a do której to opcji należał Minister Sprawiedliwości Z.Z., za którego kadencji wystosowana była kasacja w niniejszej sprawie i który osobiście podejmował decyzje co do skierowania skargi kasacyjnej w sprawie M.K.

Ponadto wnioskodawca wskazał, że sędzia A.B. po powołaniu na stanowisko sędziego SN do 10 października 2018 r. orzekał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, której sędziowie działali mimo, tego że Izba była ukształtowana w nieprawidłowy sposób, który zapewniał jej obsadę wyłącznie przez nowo-powołanych sędziów.

Zdaniem wnioskodawcy, również podejmowanie się orzekania w Sądzie Najwyższym mimo wyżej powołanej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego, jak również mimo orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, który wielokrotnie stwierdził, że orzekanie przez sędziów powołanych w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) stanowi naruszenie prawa do "niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą" zgodnie z art. 6 § 1 Europejskiej konwencji praw człowieka, powoduje związanie statusu sędziego z powodzeniem opcji politycznej, która była autorem ustawodawstwa, które stanowiło podstawę jego wadliwego powołania.

Wnioskodawca zauważył także, że w okolicznościach sprawy dotyczącej M.K. powyższe okoliczności mogą doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, mającej wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących oskarżonego oraz charakteru sprawy, albowiem sędzia A.B. obejmując stanowisko sędziego Sądu Najwyższego oraz podejmując się wykonywania jego funkcji zaakceptował rozwiązania prawne promowane przez polityków i partie polityczne, którzy doprowadzili do nieprawidłowego ukształtowania przepisów dotyczących powoływania sędziów. Do grupy tych polityków należy niewątpliwie były Minister Sprawiedliwości Z.Z. Zatem w sprawie M.K., w której kasację złożył Prokurator Generalny jeszcze w okresie urzędowania na tym stanowisku Ministra Z.Z., oskarżony może obawiać się, że sędzia SN nie

będzie bezstronny przy rozpoznawaniu jego sprawy. Obawy te uzasadnia też fakt, że Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny Z.Z. osobiście wypowiadał się publicznie w sprawie M.K., wyrażając niezadowolenie z wyroku pierwszego składu sędziowskiego orzekającego w niniejszej sprawie i wskazując, że jedynie właściwą karą, którą należy orzec wobec oskarżonego jest kara dożywotniego pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Rozpatrywany wniosek nie spełnia wymogów formalnych.

Zgodnie z art. 29 § 5 uSN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek strony lub uczestnika postępowania przed Sądem Najwyższym, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wniosek, o którym mowa powinien spełniać wymogi, o których mowa w art. 29 § 9 uSN, tj. wymogi przewidziane dla pisma procesowego, a także zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 uSN oraz powoływać okoliczności uzasadniające żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Niespełnienie wskazanych wymogów formalnych skutkuje odrzuceniem wniosku z art. 29 § 5 uSN bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (np. wniesiony przez podmiot inny niż wynika to z art. 29 § 7 uSN).

Szczegółowa analiza przedmiotowego wniosku uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 uSN wymogu okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania sędziego A.B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez

wnioskodawcę powołana), lecz koncentruje się na występującej – zdaniem wnioskodawcy – systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której upatruje on w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie ustawy z 2017 r. Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. uSN, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy.

Przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 uSN należy zatem rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności (tak SN m.in w postanowieniach z: 16 czerwca 2021 r., I NWW 27/21; 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22, 14 czerwca 2023 r., III CB 16/23; z 13 czerwca 2025 r., III CB 46/24; z 30 czerwca 2025 r., III CB 36/25; tak też NSA w postanowieniu z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22)

Na konieczność zbadania całokształtu okoliczności, nie zaś samego trybu powołania sędziego, zwrócił także uwagę Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 9 lipca 2020 r. (C-272/19, VQ). Wskazano w nim, że „co się tyczy warunków mianowania sędziego orzekającego w sądzie odsyłającym, należy na wstępie przypomnieć, że sam fakt, iż władze ustawodawcze lub wykonawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeśli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków”.

Wniosek obrońcy oskarżonego M.K. nie spełnia także warunku dotyczącego wskazania postępowania sędziego po powołaniu, które mogłoby mieć wpływ na jego niezawisłość i bezstronność. Wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności związane z podjęciem się orzekania są prostą konsekwencją powołania na

stanowisko sędziego Sądu Najwyższego i same w sobie nie wyczerpują przesłanki z art. 29 § 5 uSN. Należy przy tym zauważyć, że tzw. uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., na którą powołuje się wnioskodawca, została wyeliminowana z obrotu prawnego przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 20 kwietnia 2020 r. (U 2/20, OTK ZU poz. 61/A/2020). Stosownie do art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Moc powszechnie obowiązująca orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oznacza m.in. bezwzględne związanie orzeczeniem wszystkich organów władzy publicznej, w tym sądów.

Szczególnego zaakcentowania wymaga okoliczność, że z uwagi na fakt, iż wniosek z art. 29 § 5 uSN ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, oczywiste jest, że nie wystarczy wskazanie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego (w szczególności ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (np. czynności jurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. np. postanowienia SN: z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22; z 31 lipca 2023 r., I NB 5/23). Argumentacja wnioskodawcy, wskazująca na rzekomą akceptację przez SSN A.B. rozwiązań ustawowych przyjętych przez poprzednią władzę wykonawczą i fakt, że kasacja w sprawie M.K. złożona została przez Prokuratora Generalnego jeszcze w okresie urzędowania na tym stanowisku Ministra Z.Z., jawi się jako całkowicie niezrozumiała, zwłaszcza po zmianach władzy dokonanych pod koniec 2023 r.

Wskazane wyżej braki dotyczą elementów konstrukcyjnych i zarazem konstytutywnych wniosku z art. 29 § 5 uSN i stosownie do treści art. 29 § 9 pkt 1 i 2 uSN w zw. z art. 29 § 10 zd. 1 uSN zachodzi konieczność odrzuceniu wniosku przez sąd, bez wezwania strony do usunięcia braków formalnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

[WB]

[a.ł.]